

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 033928 23 Uvp
Banjaluka, 3. juli 2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Merside Bjelobrk i Božane Vulić, članova vijeća, uz učešće zapisničara Ane Matić, u upravnom sporu po tužbi tužioca T. M. iz B., Ul. [...], kojeg zastupa punomoćnik Predrag Herbez, advokat iz Banjaluke, Pave Radana 31, protiv rješenja tuženog Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske, broj: 10.2.2-204-689/2020 od 27. februara 2023. godine, u predmetu sticanja državljanstva Bosne i Hercegovine i državljanstva Republike Srpske, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 033928 23 U od 19. oktobra 2023. godine, u sjednici vijeća održanoj 3. jula 2025. godine, donosi

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka za sastavljanje odgovora na zahtjev, kao neosnovan.

Obrazloženje

Pobijanom presudom se tužba uvažava i uvodno označeni akt tuženog poništava, te nalaže tuženom da tužiocu nadoknadi troškove spora, u iznosu od 877,50 KM. Osporenim aktom se odbija zahtjev tužioca, državljanina Republike Austrije, za sticanje državljanstva Bosne i Hercegovine i državljanstva Republike Srpske.

Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta sud obrazlaže stavom da osporeni akt nije pravilan i na zakonu zasnovan. Sud se poziva na članove 9. stav 1. tačka f) i 32. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine-Prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj: 22/16), koje odredbe citira, te nalazi da je u postupanju tuženog učinjena povreda pravila postupka, jer osporeni akt ne sadrži obrazloženje na okolnost zašto je i pored dostavljene garancije za sticanje državljanstva Bosne i Hercegovine i državljanstva Republike Srpske od 14. decembra 2020. godine i rješenja tuženog od 12. oktobra 2022. godine, kojim je prethodno usvojio zahtjev tužioca za sticanje državljanstva, osporenim aktom odbio zahtjev. U osporenom aktu samo navodi slijed odlučivanja, nakon donošenja zaključka Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine (Ministarstvo) broj: 06-30-3-5863-NM-LS/22 od 21. oktobra 2022. godine, kojim nije data saglasnost na rješenje o sticanju državljanstva za tužioca od 12. oktobra 2022. godine, jer nije dostavio dokaz o prestanku državljanstva Republike Austrije, ali ne navodi razloge zbog kojih mijenja svoje rješenje. S obzirom na to da je u članu 32. stav 3. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, dato pravo entitetu da ostane kod svoje

odluke, u kojem slučaju konačnu odluku donosi Ustavni sud Bosne i Hercegovine, to je za odustajanje od odluke neophodno dati valjano obrazloženje, što je u konkretnom slučaju izostalo. Zbog toga, sud u postupanju tuženog nalazi povredu člana 197. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18, u daljem tekstu: ZOUP). Navode tuženog da je Ustavni sud Bosne i Hercegovine, izvršio ocjenu ustavnosti člana 9. stav 1. tačka f) Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, pa da je zbog toga iscrpljena mogućnost propisana članom 32. stav 3. istog zakona, sud ne prihvata, jer se to ne odnosi na istu pravnu situaciju. Ustavni sud rješava o sporu u odlučivanju između kompetentnih vlasti entiteta i Bosne i Hercegovine, te na osnovu člana VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine donosi konačnu odluku. To su razlozi zbog kojih sud odlučuje kao u izreci pobijane presude.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude tuženi osporava njenu zakonitost, u skladu sa članom 35. stav 2. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS). Navodi da je neosnovan stav da osporeni akt nije obrazložen. Sud zanemaruje da je odredbama člana 32. stav 3. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine i člana 33. stav 3. Zakona o državljanstvu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 59/14), data mogućnost entitetu da prilikom ponovnog razmatranja ostane kod svoje odluke ili da odluku izmijeni, što je u konkretnom slučaju i učinjeno, jer tužilac nije ispunio uslov iz člana 9. stav 1. tačka f) Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine i člana 11. stav 1. tačka đ) Zakona o državljanstvu Republike Srpske, odnosno nije dostavio dokaz da mu je prestalo državljanstvo Republike Austrije, na šta je ukazalo Ministarstvo u zaključku od 21. oktobra 2022. godine. Nakon ponovnog razmatranja, tuženi je odluku usaglasio sa zaključkom Ministarstva, te je jasno da nije nastao spor između nadležnih organa, zbog čega nije bilo potrebe da se predmet uputi Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine, na konačnu odluku. Garancija za sticanje državljanstva sama po sebi ne znači da će lice steći državljanstvo po automatizmu, već služi kao sredstvo koje će mu pomoći da u zemlji čije državljanstvo posjeduje provede postupak za prestanak istog, a istovremeno da će nakon toga steći državljanstvo zemlje koja je izdala garanciju. Nejasno je zašto se sud poziva na prijedlog rješenja tuženog od 12. oktobra 2022. godine, kada isto nema karakter odluke prema članu 192. stav 2. ZOUP, jer Ministarstvo nije dalo saglasnost i nije bilo održivo u smislu člana 248. stav 1. tačka 3. ZOUP. Predlaže da se zahtjev uvaži, presuda preinači, tako da se tužba odbije kao neosnovana.

Tužilac u odgovoru ističe da zahtjev treba odbaciti, jer je u skladu sa članom 9. Zakona o pravobranilaštvu Republike Srpske, tuženi trebao vanredni pravni lijek izjaviti putem Pravobranilaštva Republike Srpske, u skladu sa članom 1. i 2. ZUS. Tuženi je samo donosilac osporenog akta, a nije nosilac prava i obaveza, pa mu nedostaje aktivna legitimacija. Kako je presudom predmet vraćen na ponovni postupak, sud nije odlučivao u meritumu stvari, već je ukazao na nedostatke koje je tuženi učinio u postupku, odnosno prilikom donošenja osporenog akta, pa ni po ovom osnovu zahtjev nije dozvoljen. Smatra da se vanredni pravni lijek može podnijeti samo ako je odluka suda donesena u upravnom sporu postala pravosnažna, u formalno-pravnom i u materijalno-pravnom smislu. Slijedom navedenog, da zahtjev treba odbaciti kao nedopušten, a tuženog obavezati da mu nadoknadi troškove sastavljanja odgovora na zahtjev, prema troškovniku punomoćnika.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu i ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu člana 39. ZUS, ovaj sud odlučuje kao u izreci iz sljedećih razloga:

Iz stanja spisa proizlazi da je tužilac podnio zahtjev za sticanje državljanstva Bosne i Hercegovine i državljanstva Republike Srpske, dana 2. novembra 2020. godine, po osnovu prirođenja. Postupajući po zahtjevu, tuženi je utvrdio da tužilac ispunjava uslove za sticanje državljanstva, u skladu sa odredbama Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine i Zakona o državljanstvu Republike Srpske, te odgovarajućim podzakonskim aktima, pa mu je 14. decembra 2020. godine, izdao garanciju, broj: [...], uz saglasnost Ministarstva, broj: 06-1-30-3-625/20 od 17. decembra 2020. godine, kojom je garantovano da će tužilac steći državljanstvo Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, pod uslovom da u roku važenja garancije od dvije godine, dostavi dokaz o prestanku državljanstva Austrije. Iz dokumentacije koju je tuženi dostavio, u cilju dokazivanja prestanka državljanstva Austrije, te pojašnjenja Ambasade Republike Austrije u Sarajevu-verbalne note od 21. jula 2022. godine, koje pojašnjenje je tuženi tražio putem Ministarstva inostranih poslova Bosne i Hercegovine, utvrđeno je da istupanje iz saveza austrijskog državljanstva stupa na snagu na dan dodjele drugog državljanstva, a sve u svrhu sprečavanja pojave apatridije, jer bi austrijski nadležni organ za državljanstvo prekršio odgovarajuću direktivu EU, privremenim prouzrokovanjem apatridije. S obzirom na navedeno, tuženi je donio prijedlog rješenja od 12. oktobra 2022. godine, kojim je tužiocu dozvolio prijem u državljanstvo Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, po osnovu prirođenja. Isto je, u skladu sa članom 32. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, dostavio Ministarstvu, koje je zaključkom od 21. oktobra 2022. godine, utvrdilo da nisu ispunjeni uslovi iz člana 14. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, jer nije dostavljen dokaz nadležnog organa Austrije, o prestanku državljanstva. Po prijemu zaključka, tuženi je donio osporeni akt, kojim odbija zahtjev tužioca, uz obrazloženje da Bosna i Hercegovina i Republika Austrija, nemaju zaključen bilateralni sporazum o dvojnem državljanstvu, te da je Ministarstvo uskratilo saglasnost na prijedlog rješenja od 12. oktobra 2022. godine, kojim se tužilac prima u državljanstvo Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, pa shodno članu 9. stav 1. tačka f) Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, a time i članu 11. stav 1. tačka đ) Zakona o državljanstvu Republike Srpske, zahtjev ne može usvojiti, jer tužilac nije dostavio dokaz da mu je prestalo državljanstvo Republike Austrije. Presudom se tužba uvažava i uvodno označeni akt tuženog poništava.

Prije svega, nije osnovan prigovor tužioca da je zahtjev tuženog nedozvoljen, jer nije izjavljen putem Pravobranilaštva Republike Srpske i što presuda nije pravosnažna u materijalno-pravnom smislu. Prema članu 13. Zakona o pravobranilaštvu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 7/18), pravobranilaštvo je samostalni organ koji u postupku pred sudovima i drugim nadležnim organima preduzima pravna sredstva radi zaštite i ostvarivanja imovinskih prava i interesa zastupanih subjekata, te vrši i druge poslove određene zakonom. Ovdje se ne radi o zaštiti imovinskih prava i interesa tuženog, a tuženi je stranka u upravnom sporu, zbog čega nema zakonske prepreke da samostalno izjavi vanredno pravno sredstvo. Pored toga, presuda je pravosnažna u formalnom smislu i protiv iste je dozvoljen zahtjev, u skladu sa odredbom člana 35. stav 1. ZUS, prema kojoj protiv pravosnažne sudske odluke okružnog suda donesene u upravnom sporu stranka može podnijeti zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke Vrhovnom sudu Republike Srpske, putem nadležnog suda. Prema tome, zahtjev je dozvoljen.

Međutim, zahtjev tuženog je neosnovan, jer je sud pobijanom presudom pravilno odlučio, uz valjane i argumentovane razloge, koje tuženi ne dovodi u sumnju navodima zahtjeva. I po mišljenju ovog suda, osporeni akt ne sadrži valjano obrazloženje za odbijanje zahtjeva tužioca, čime je učinjena povreda pravila postupka iz člana 197. stav 2. ZOUP.

Prema članu 9. stav 1. tačka f) Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, stranac koji je podnio zahtjev za sticanje državljanstva BiH može steći državljanstvo naturalizacijom, ako se odrekne ili na neki drugi način izgubi svoje ranije državljanstvo prije sticanja državljanstva BiH, osim ako bilateralni sporazum iz člana 14. ne predviđa drugačije. Odricanje ili gubitak ranijeg državljanstva se neće zahtijevati ako ovo nije dozvoljeno ili se ne može razumno zahtijevati, dok prema članu 11. stav 1. tačka đ) Zakona o državljanstvu Republike Srpske, strani državljanin koji je podnio zahtjev za sticanje državljanstva Republike Srpske može steći državljanstvo prirođenjem, ako mu prestane ranije državljanstvo prije sticanja državljanstva Republike Srpske, osim ako se ne predviđa drugačije bilateralnim sporazumom zaključenim između Bosne i Hercegovine i druge države, koji je odobrila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine u skladu sa članom IV 4. d) Ustava Bosne i Hercegovine, s tim da se prestanak ranijeg državljanstva ne zahtijeva ako to nije dozvoljeno ili se ne može razumno zahtijevati.

U konkretnom slučaju, ispunjenost ostalih uslova za sticanje državljanstva nije sporna, samo je sporan uslov iz člana 9. stav 1. tačka f) Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine i iz člana 11. stav 1. tačka đ) Zakona o državljanstvu Republike Srpske, koji se odnosi na dostavljanje dokaza o prestanku državljanstva Republike Austrije.

Tuženi je u primjeni citiranih odredbi na konkretan slučaj, bio dužan cijeniti okolnost da li je tužilac u mogućnosti da dostavi dokaz da mu je prestalo austrijsko državljanstvo, odnosno da austrijsko zakonodavstvo dozvoljava otpust nakon dostavljanja dokaza o prijemu u državljanstvo neke druge države. U skladu sa navedenim zakonskim odredbama, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, tuženi treba da se izjasni da li je razumno zahtijevati da tužilac dostavi dokaz o prestanku državljanstva Republike Austrije, kod činjenice da je u postupku utvrđeno da austrijsko zakonodavstvo dozvoljava otpust državljanstva svog državljanina, nakon što isti dobije državljanstvo druge države, kako bi se izbjeglo da lice privremeno postane apatrid, odnosno lice bez državljanstva. U tom smislu, u osporenom aktu nisu navedeni i obrazloženi razlozi koji opravdavaju odluku u dispozitivu.

Odluka Ministarstva kojom je uskraćena saglasnost na rješenje tuženog od 12. oktobra 2022. godine, nije obavezujuća za tuženog, jer član 32. stav 3. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine, daje pravo entitetu da njegova odluka bude drugačija u odnosu na odluku organa Bosne i Hercegovine, pa nije dovoljno što je u obrazloženju osporenog akta kao razlog za odbijanje zahtjeva tužioca samo navedeno da je Ministarstvo uskratilo saglasnost i da tužilac nije dostavio dokaz o prestanku državljanstva Republike Austrije. Tuženi ima pravo i da svoju odluku izmijeni i usaglasi sa odlukom nadležnog organa Bosne i Hercegovine, ali i u jednom i u drugom slučaju, odluku mora valjano obrazložiti, u skladu sa zakonom, kako i stoji u pobijanoj presudi.

U međuvremenu, u izvršenju presude, tuženi je donio akt, broj: 10.2-204-689/2020 od 13. novembra 2023. godine, kojim je ponovo odbio zahtjev tužioca, koji je poništen presudom Okružnog suda u Banjaluci, broj: 11 0 U 035610 23 U od 22. aprila 2024. godine. U izvršenju te presude, aktom tuženog, broj: 10.2.2-204-689/2020 od 10. jula 2024. godine, uz saglasnost Ministarstva, tužiocu je odobreno sticanje državljanstva Bosne i Hercegovine i državljanstva Republike Srpske.

Iz iznesenih razloga, ovaj sud nalazi da pobijanom presudom nisu ostvareni razlozi nezakonitosti iz člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev odbija, na osnovu člana 40. stav 1. ZUS.

Odluka iz stava 2. izreke ove presude, zasniva se na članu 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24), u vezi sa članom 48. ZUS. Davanje odgovora na zahtjev, u konkretnom slučaju, nije uticalo na odluku, pa troškovi sastavljanja odgovora na zahtjev ne predstavljaju nužne troškove spora i ne mogu se smatrati opravdanim.

Zapisničar
Ana Matić

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić